

UNIVERSITETET
I OSLO

UiOs handlingsplan for innovasjon

2024–2030

Forord

Universitetet i Oslo har som Norges eldste universitet, med høy kvalitet og stor bredde i forskning og utdanning, en lang tradisjon for å bidra til at kunnskap tas i bruk.

De siste tiårene har norske universiteter og høyskoler møtt økte forventninger til at de skal bidra til innovasjon, verdiskaping, løsninger på samfunnsutfordringer og bærekraftig omstilling i offentlig og privat sektor. Mot den bakgrunn har UiO jobbet med å styrke innovasjonsinnsatsen innenfor både utdanning og forskning, og vært opptatt av å utvikle en kultur for innovasjon blant studenter og ansatte.

På begynnelsen av 2000-tallet ble det etablert et teknologioverføringskontor og utarbeidet en politikk for håndtering av immaterielle rettigheter ved UiO, og videreutvikling av støttestrukturer for kommersialisering av forskning og entreprenørskap har vært et sentralt innsatsområde. I 2013 ble innovasjon satt på agendaen gjennom *Innovasjonsåret* og UiOs første handlingsplan for innovasjon, og i 2015 ble det tatt initiativ til en fornyet satsing gjennom et *Innovasjonsløft for UiO* med øremerket sentral finansiering. De senere årene har deltagelsen i Kunnskapsbyen i Oslo (Oslo Science City), Norges første innovasjonsdistrikt, kommet til som et hovedgrep i universitetets satsing på innovasjon, og innovasjonsenheten Veksthuset for verdiskaping er etablert som et samarbeid mellom Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det medisinske fakultet. Det nye Livsvitenskapsbygget som er under oppføring vil ha en viktig rolle i utviklingen av både Kunnskapsbyen i Oslo og innovasjonsarbeidet internt ved UiO.

Selv om innsatsen de siste tyve årene har gitt gode resultater, og innovasjonsaktiviteten ved UiO har tatt seg betydelig opp, har vi ennå en vei å gå for å utvikle en kultur for innovasjon blant studenter og ansatte i hele bredden av universitetet. For at vi skal lykkes med det og nå de strategiske målsettingene våre på innovasjonsområdet, besluttet rektoratet høsten 2022 at det skulle utarbeides en ny handlingsplan for innovasjon for UiO. Handlingsplanen bygger på et grundig arbeid i regi av en intern arbeidsgruppe med medlemmer fra de fleste fakultetene og en studentrepresentant. Gruppen la til rette for bred involvering av ledere, ansatte og studenter gjennom flere fokusgruppemøter, og fikk bistand fra konsulentselskapet University Industry Innovation Network (UIIN) til å gjennomføre en analyse av UiOs muligheter og utfordringer på innovasjonsfeltet.

Innovasjonshandlingsplanen er forankret i UiOs Strategi 2030 og tilhørende handlingsplaner ved fakultetene. Den skal også ses i sammenheng med øvrige relevante strategier og handlingsplaner, som Helhetlig klima- og miljøstrategi, UiOs handlingsplan for Horisont Europa og Strategi for åpen tilgang ved UiO.

Det er en ambisjon for Universitetet i Oslo at studenter og ansatte i enda større grad engasjerer seg i innovasjonsaktiviteter. Denne handlingsplanen er tenkt som et verktøy for å få til dette.

Oslo, 13. juni 2024

På vegne av UiOs rektorat

Per Morten Sandset

Viserektor for forskning og innovasjon

UiOs handlingsplan for innovasjon

En av de overordnede ambisjonene i UiOs *Strategi 2030 Kunnskap – ansvar – engasjement: For en bærekraftig verden*, er å styrke dialogen med omverdenen og arbeide for at kunnskap tas i bruk. Det er et mål at universitetet skal bidra til verdiskaping gjennom innovasjon og entreprenørskap.

Som en av Norges ledende forskningsinstitusjoner har UiO en særlig mulighet til og ansvar for at kunnskap tas i bruk i storsamfunnet. Faglig bredde og sterke miljøer med vide samarbeidsflater gjør universitetet godt posisjonert til å bidra til bærekraftig verdiskaping og ansvarlig innovasjon.

Våre forskere og studenter, på alle enheter og innenfor alle fagfelt, bidrar allerede til kunnskapsutvikling, formidling og nye løsninger. Likevel er det et uforløst potensial i UiOs innovasjonsarbeid.

Denne innovasjonshandlingsplanen presenterer mål og tiltak for å styrke universitetets bidrag til innovasjon og verdiskaping. Handlingsplanen gjelder for perioden 2024-2030 og vil revideres underveis på grunnlag av regelmessige vurderinger av resultater og måloppnåelse.

Hva er innovasjon?

UiO legger til grunn en bred forståelse av innovasjon gjennom følgende definisjon:

Innovasjon er nye ideer som virker. Innovasjon består av prosesser som leder til et nytt eller forbedret produkt eller tiltak som vil forbedre tjenester eller løse samfunnsmessige behov. Det handler om å tilføre samfunnet verdi.

Med denne definisjonen forstås innovasjon som prosesser som tar flere ulike former og bidrar til å skape verdi for samfunnet i vid forstand, herunder løsninger på samfunnsutfordringer og utvikling av både offentlig sektor og privat næringsliv. Prosessene kan lede til omfattende endringer som bryter med eksisterende praksis – ofte kalt radikal innovasjon, eller mer gradvise endringer og forbedringer – omtalt som inkrementell innovasjon.

Universiteters bidrag til innovasjon omfatter alt fra direkte anvendelse av ny kunnskap, gjennom for eksempel kommersialisering av forskning eller utvikling av nye behandlings- eller læringsformer, til mer indirekte bidrag i form av at andre aktører tar i bruk kunnskap og kompetanse utviklet i partnerskap eller samarbeid med universitetene. Slike indirekte bidrag skjer eksempelvis gjennom utdanning av kandidater til arbeids- og næringsliv, og forsknings- og innovasjonssamarbeid med virksomheter i privat og offentlig sektor.

Universiteter bidrar i stor grad til innovasjon som ikke har et direkte kommersielt motiv, men som handler om å utvikle nye tjenester, konsepter eller prosesser som kan løse viktige samfunnsutfordringer eller møte samfunnsmessige behov. På UiO brukes ofte begrepet samfunnsinnovasjon om denne typen innovasjonsaktiviteter, som typisk involverer flere fagområder og andre arbeidsmåter og samarbeidspartnere enn næringsrettet innovasjon med et primært kommersielt siktemål. Eksempler på samfunnsinnovasjon kan være nye eller forbedrede tjenester innenfor helse- og utdanningssektoren, eller nye lover, reguleringer og måter å organisere samfunnet på som bidrar til grønn omstilling.

Videre bidrar universiteter til innovasjon gjennom både grunnleggende og anvendt forskning. Langsiktig grunnleggende forskning spiller blant annet en viktig rolle i radikal innovasjon, så vel som i utvikling av kunnskapen som trengs for å løse komplekse samfunnsutfordringer.

Innovasjon er nært knyttet til entreprenørskap som handler om å se og utnytte muligheter til å starte noe nytt. Det kan være å utvikle nye virksomheter, eller ny aktivitet innenfor eksisterende virksomhet. Entreprenørskap som skal bidra til å løse sosiale utfordringer omtales som sosialt entreprenørskap.

Det er betydelig variasjon i hvordan ulike fagfelt ved universitetene bidrar til innovasjon, entreprenørskap og verdiskaping. En bred innovasjonsforståelse ved UiO handler om at kunnskap skal komme samfunnet til gode på mange ulike måter, og at hele universitetet har potensial for å bidra til innovasjon, samtidig som innovasjonsaktiviteter, rammebetingelser og tiltak må tilpasses fagenes egenart og ulike enheters interesser og behov.

Ambisjon og overordnede mål

UiO har som ambisjon å styrke innovasjonsevnen blant ansatte og studenter slik at de kan bruke kunnskapen sin til å løse viktige samfunnsproblemer. Dette kan skje gjennom utvikling av nye og samfunnsrelevante tjenester, produkter, prosesser, konsepter og ideer, i samspill og sammenheng med utdannings- og forskningsaktiviteter.

For å lykkes med det, har universitetet følgende mål for arbeidet med innovasjon:

- gi studenter kompetanse i innovasjon og erfaring med ulike måter å ta kunnskap i bruk på, tilpasset fagenes egenart
- gi ansatte kompetanse og muligheter til å delta aktivt i innovasjon og entreprenørielle aktiviteter
- utvikle støttestrukturer som gir ansatte og studenter innenfor alle fagområder kompetanse og tilgang til nødvendige ressurser på feltet når det er påkrevd
- være anerkjent som et ledende fagmiljø innen innovasjon med en sentral rolle i økosystemet for innovasjon, regionalt og nasjonalt

Målene skal oppnås gjennom systematisk innsats innenfor fem prioriterte tiltaksområder: 1. Styring og oppfølging av innovasjon; 2. Synliggjøring av innovasjon; 3. Kapasitetsbygging for innovasjon; 4. Støttestrukturer og insentiver for innovasjon; og 5. Styrking av UiOs posisjon i økosystemet for innovasjon.

UiO har flere sterke fagmiljøer med lang erfaring og verdifull kompetanse innenfor innovasjon, som vil nyttiggjøres i oppfølgingen av handlingsplanen. Innsatsen vil også bygge på eksisterende virkemidler og støttestrukturer for innovasjon og entreprenørskap ved universitetet, som innovasjonsdistriktet Kunnskapsbyen i Oslo, Veksthuset for verdiskaping, Inven2, SPARK-programmene, Forskningsparken, og andre initiativer i regi av fakulteter og studentforeninger. UiOs samarbeid i de internasjonale universitetsalliansene The Guild og Circle U vil også være viktig for å utvikle innovasjonsaktiviteten ved universitetet.

Innovasjonshandlingsplanen gjelder for hele UiO, og de forskjellige enhetene må vurdere hvordan tiltak i planen skal gjennomføres lokalt for å ivareta de enkelte fagfeltenes egenart og behov. Oppfølging av handlingsplanen skal skje gjennom universitetets årlige virksomhetsstyring.

Prioriterte tiltaksområder

1. Styring og oppfølging av innovasjon

For å lykkes med økt innsats på innovasjonsfeltet, er det viktig å ha et overordnet tilsyn med gjennomføringen av handlingsplanen.

Tiltak:

1.1 Koordinering og oppfølging av tiltak og evaluering av måloppnåelse på tvers av fakultetene skal forankres i relevante råd og komiteer ved universitetet. Rapportering på status skal inngå i UiOs årsrapportering.

2. Synliggjøring av innovasjon

Det er et spenn i kunnskapen om og holdningene til innovasjon ved UiO, og behov for økt synliggjøring av universitetets aktiviteter på området.

Tiltak:

2.1 Utvikle en helhetlig kommunikasjonsplan for innovasjon ved UiO som retter seg mot både interne og eksterne aktører. Planen skal bidra til å synliggjøre bredden i innovasjonsaktiviteter ved universitetet og fremheve suksesser og rollemodeller. Den skal også bidra til at informasjon om regelverk, virkemidler, støttefunksjoner og møteplasser for å fremme innovasjon, entreprenørskap og eksternt samarbeid ved UiO er lett tilgjengelig.

2.2 Videreutvikle den årlige innovasjonskonferansen *Science Impact* i regi av Veksthuset for verdiskaping som en arena for å skape synlighet og engasjement rundt universitetets samlede innovasjonsaktiviteter, inkludert bidrag til samfunnsinnovasjon.

2.3 Bidra til å videreutvikle Kunnskapsbyen i Oslo (Oslo Science City) Arena som en viktig og velkjent møteplass mellom UiO og andre innovasjonsaktører.

Relevante råd og komiteer

UiO har flere sentrale råd og komiteer som rådgir ledelsen på områder av betydning for universitetets innovasjonsevne:

- [Innovasjonsrådet](#), som er et rådgivende organ som skal bidra til samordning og synliggjøring av innovasjonsaktiviteten ved UiO.
- [Forskningskomiteen](#), som er et rådgivende organ som skal bidra til å sikre kvalitet og bærekraft i UiOs forsknings- og innovasjonsevne.
- [Utdanningskomiteen](#), som er et rådgivende organ som skal bidra til utvikling av kvalitet i UiOs utdanninger og til at ambisjonene for utdanningsvirksomheten realiseres.

Nettsiden [Innovasjon ved UiO – kunnskap i bruk](#) gir en samlet oversikt over sentrale aktiviteter og ressurser på innovasjonsområdet.

3. Kapasitetsbygging for innovasjon

Det er stor variasjon i fakultetenes innsats på innovasjonsfeltet. Dersom UiO skal styrke innovasjonskapasiteten blant studenter og ansatte, er det avgjørende at eksisterende aktiviteter videreføres og at nye aktiviteter kommer til – og at dette skjer ved hele universitetet.

Tiltak for studenter:

- 3.1 Utvikle og bygge videre på eksisterende tilbud om studiepoenggivende emner innen innovasjon og entreprenørskap** for studenter på bachelor- og masternivå ved alle fakultetene.
- 3.2 Videreutvikle tilbudet av ulike praksisordninger** for studenter, og støtte opp om tiltak som kan øke kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden.
- 3.3 Videreutvikle ikke-studiepoenggivende tilbud innen innovasjon og entreprenørskap** for alle studenter. Det samlede tilbudet skal være samordnet og lett tilgjengelig, og bygge på prinsippet «av studenter, for studenter».
- 3.4 Tilrettelegge for studentledete innovasjonsprosjekter** gjennom informasjon om interne og eksterne støtteordninger og tilbud om veiledning og mentorer. Antallet prosjekter skal økes.

Innovasjonssertifikatet

UiO har etablert et 20 studiepoengs studietilbud i innovasjon på bachelornivå, kalt [innovasjonssertifikatet](#).

Studietilbudet koordineres av Det samfunnsvitenskapelige fakultet og består av et felles, tverrfaglig introduksjonsemne på 10 studiepoeng, samt 10 studiepoeng valgt fra definerte innovasjonsemner som tilbys av fakulteter eller sentre som ønsker det.

Tilbud for studenter

Veksthuset for verdiskaping har flere tilbud for studenter innenfor innovasjon og entreprenørskap, blant annet innovasjonsprogram, såkornmidler, internship og makerspace. Les mer på [Veksthusets nettsider for studentinnovasjon](#). Veksthuset tilbyr også støtte til utvikling av søknader til ordningen [Tilskudd til StudentEntreprenørskap \(STUD-ENT\)](#) i Innovasjon Norge.

I Circle U. etableres [InCU.bator](#). InCU.bator er en arena for utfordringsbasert læring og støtte for studenter til å utvikle innovasjonsferdigheter og entreprenørskapsprosjekter.

Tiltak for ansatte:

3.5 Tilrettelegge for at flere ansatte deltar i innovasjons- og samarbeidsprosjekter gjennom informasjon om interne og eksterne finansieringsordninger og støtte til søknadsutvikling og prosjektgjennomføring. Antallet prosjekter skal økes ved alle fakulteter.

3.6 Tilby kurs og seminarer om innovasjon, entreprenørskap og arbeidslivssamarbeid for ansatte og ledere. Det skal også tilbys individuell støtte og rådgivning til vitenskapelig ansatte.

4. Støttestrukturer og incentiver for innovasjon

Hva slags støtte man får til innovasjonsaktiviteter varierer på tvers av UiO. For å legge til rette for økt aktivitet, er det nødvendig med støttestrukturer som gir ansatte og studenter innenfor alle fagområder tilgang til relevante ressurser og tjenester i alle faser av innovasjonsprosesser. Det er også viktig med incentiver som stimulerer til engasjement i innovasjon og samarbeid med samfunnet utenfor academia.

Tiltak:

4.1 Tilrettelegge for videreutvikling og bedre utnyttelse av støttestrukturane for innovasjon. Ansatte og studenter ved alle fakulteter skal ha tilgang til nødvendig støtte tilpasset de enkelte fagområdenes egenart og behov.

Finansieringsordninger for innovasjons- og samarbeidsprosjekter

Interne ordninger

UiO finansierer innovasjonsprosjekter innenfor alle fagområder gjennom regelmessige utlysninger av innovasjonsmidler og opptak til innovasjonsprogrammene [SPARK Norway](#) og [SPARK Samfunnsinnovasjon](#), se [Interne midler til innovasjon ved UiO](#).

Eksterne ordninger

Både Forskningsrådet og Horisont Europa støtter innovasjons- og samarbeidsprosjekter gjennom flere ordninger som skal bidra til fornyelse og verdiskaping i næringsliv og offentlig sektor og løsninger på samfunnsutfordringer. UiO har egne nettsider med informasjon om finansieringsordninger og interne ressurser for deltagelse i Forskningsrådet og Horisont Europa, se: [Finansieringsordninger fra Forskningsrådet](#) og [Horisont Europa på UiO: EU-finansiering](#).

Støttestrukturer for innovasjon ved UiO

[Veksthuset for verdiskaping](#) er et samarbeid mellom Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det medisinske fakultet. Enheten skal bidra til en sterkere innovasjonskultur ved UiO, styrke kompetansen hos både studenter, forskere og ledere, og styrke samarbeidet med innovasjonsøkosystemet slik at mer kunnskap fra forskningen blir tatt i bruk.

[Inven2](#) er teknologioverføringskontoret som UiO eier sammen med Oslo universitetssykehus. Inven2 bistår forskere med oppfinnelser i tråd med [UiOs IPR-politikk](#). I forlengelsen av en rapport fra en arbeidsgruppe som så på virkemidler for å øke kommersialiseringen basert på forskningsresultater fra UiO, er det igangsatt et arbeid for revisjon av gjeldende IPR-politikk.

[Forskningsparken](#) er en møteplass og et fellesskap for over 300 virksomheter fra næringsliv, inkubatorer, klynger, forskning og academia. UiO har flere enheter i Forskningsparken, blant annet Veksthuset for verdiskaping og Inven2.

4.2 Tydeliggjøre rolle- og ansvarsdelingen mellom støttestrukturer for innovasjon og eksterntfinansiering i utvikling og gjennomføring av innovasjons- og samarbeidsprosjekter i Forskningsrådet og Horisont Europa.

4.3 Videreføre og styrke insentiver for innovasjon i form av bl.a. finansierings- og frikjøpsordninger og bruk av UiOs kompetansevurderingsmatrise til å anerkjenne innovasjonsaktiviteter i vurdering av vitenskapelig ansatte.

5. Styrking av UiOs posisjon i økosystemet for innovasjon

UiO har som et faglig tungt og samarbeidsrettet breddeuniversitet en unik posisjon i det regionale og nasjonale økosystemet for innovasjon, og styrker denne posisjonen gjennom deltagelsen i Kunnskapsbyen i Oslo. Universitetet skal utnytte mulighetene som ligger i flere og sterkere forbindelser og samarbeid med eksterne samarbeidspartnere innenfor næringsliv, offentlig sektor, sivilsamfunn, kunnskapssektoren og virkemiddelapparatet for innovasjon og entreprenørskap.

UiOs kompetansevurderingsmatrise

UiO har utviklet en [kompetansevurderingsmatrise](#) (UiO-KVM) som kan benyttes som rammeverk for vurdering av forskere i forbindelse med ansettelse og opprykk. Matrisen gir et bredt vurderingsgrunnlag, der samfunnsbidrag – i form av bl.a. innovasjonsaktiviteter og dokumentert bruk av forskning – inngår som et av fem overordnede kompetanseområder.

Kunnskapsbyen i Oslo (Oslo Science City)

UiO er medlem av [Kunnskapsbyen i Oslo](#), Norges første innovasjonsdistrikt. Gjennom tett samspill mellom aktører innen kunnskaps-, nærings- og byutvikling, skal innovasjonsdistriktet bidra til økt innovasjon, nye arbeidsplasser, verdiskaping og bærekraftig omstilling. Arbeidet i Kunnskapsbyen i Oslo tar utgangspunkt i fire faglige gravitasjonsfelt, som er områder der innovasjonsdistriktet allerede har ledende fagmiljøer og særlige forutsetninger for å utvikle og ta i bruk fremragende kunnskap:

- helse og livsvitenskap
- digitalisering og beregningsvitenskap
- klima, energi og miljø
- demokrati og inkludering

Tiltak:

5.1 Utvikle eksisterende og nytt samarbeid med aktører i privat, offentlig og frivillig sektor gjennom økt deltagelse i samarbeidsprosjekter, sentre, nettverk og klynger.

5.2 Øke bruk av ressurspersoner og eksterne miljøer i det regionale innovasjonsøkosystemet i undervisning, forskning og videreutvikling av innovasjonsarbeid på campus.

5.3 Utnytte sektormobilitetsordninger for å øke inn- og utgående mobilitet mellom UiO og eksterne virksomheter i privat og offentlig sektor, regionalt og nasjonalt. Det skal legges særlig vekt på deltagelse i sektormobilitetsordninger for ph.d.-kandidater og postdoktorer.

UiOs deltagelse i klynger

UiO er medlem i flere klynger, bl.a. The Life Science Cluster, Norway Health Tech, Oslo Cancer Cluster, Solenergiklyngen og Energy Valley. Mange av klyngene er med i det nasjonale klyngeprogrammet [Norwegian Innovation Clusters \(NIC\)](#).

Eksempler på sektormobilitetsordninger

Gjennom Forskningsrådets ordninger [Nærings-ph.d.](#) og [Offentlig sektor-ph.d.](#) kan ansatte i private og offentlige virksomheter ta en doktorgrad ved UiO. Doktorgradsprosjektet skal planlegges og gjennomføres i samarbeid mellom virksomheten og universitetet.

Vedlegg: Oppfølgingsansvar for tiltakene i handlingsplanen

Tiltaksområde	Tiltak	Oppfølgingsansvar
1. Styring og oppfølging av innovasjon	1.1 Koordinering og oppfølging av tiltak og evaluering av måloppnåelse på tvers av fakultetene	Universitetsledelsen, Fellesadministrasjonen
2. Synliggjøring av innovasjon	2.1 Utvikle en helhetlig kommunikasjonsplan for innovasjon	Fellesadministrasjonen
	2.2 Videreutvikle den årlige innovasjonskonferansen <i>Science Impact</i>	Veksthuset for verdiskaping i samarbeid med fakultetene
	2.3 Bidra til å videreutvikle Kunnskapsbyen i Oslo (Oslo Science City) Arena	Universitetsledelsen i samarbeid med fakultetene
3. Kapasitetsbygging for innovasjon	<i>For studenter:</i>	
	3.1 Utvikle og bygge videre på eksisterende tilbud om studiepoenggivende emner innen innovasjon og entreprenørskap	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
	3.2 Videreutvikle tilbudet av ulike praksisordninger	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
	3.3 Videreutvikle ikke-studiepoenggivende tilbud innen innovasjon og entreprenørskap	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
	3.4 Tilrettelegge for studentledete innovasjonsprosjekter	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
	<i>For ansatte:</i>	
	3.5 Tilrettelegge for at flere ansatte deltar i innovasjons- og samarbeidsprosjekter	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
3.6 Tilby kurs og seminarer om innovasjon, entreprenørskap og arbeidslivssamarbeid	Fakultetene	
4. Støttestrukturer og insentiver for innovasjon	4.1 Tilrettelegge for videreutvikling og bedre utnyttelse av støttestrukturene for innovasjon	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
	4.2 Tydeliggjøre rolle- og ansvarsdelingen mellom støttestrukturer for innovasjon og eksternfinansiering	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
	4.3 Videreføre og styrke insentiver for innovasjon	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
5. Styrking av UiOs posisjon i økosystemet for innovasjon	5.1 Utvikle eksisterende og nytt samarbeid med aktører i privat, offentlig og frivillig sektor	Fakultetene, Fellesadministrasjonen
	5.2 Øke bruk av ressurspersoner og eksterne miljøer i det regionale innovasjonsøkosystemet	Fakultetene
	5.3 Utnytte sektormobilitetsordninger for å øke inn- og utgående mobilitet	Fakultetene